

Film *Vlatka Vorkapić*, redateljica *'Sonje i bika'*, nakon uspjeha u Puli

Seljačine ne mogu tražiti izvan Zlatne Aрене

U 'Sonji i biku' bavila sam se predrasudama koje selo ima prema gradu i obrnuto. Tome se i smijemo u ovom filmu – predrasudama, a ne ljudima. Dosta sam dokumentaraca snimala po selima, tako da stvarno dobro poznajem selo. Meni je ta 'seljačka' izravnost često ljekovita. Puno su mi gore užtogljene situacije, fini ljudi koji jedno misle, drugo govore, a treće rade

PIŠE MARKO NJEGIĆ

PLJUSAK JE na pulskoj projekciji "Sonje i bika" zamijenio – pljesak. Otvaranje Filmskog festivala u Puli bilo je neizvjesno zbog nakupljenih oblaka, no Arena je zagrmjela samo od aplauza. *Vlatka Vorkapić*, redateljica "Sonje i bika", potencijalnoga kinohita, sjedila je u Areni zajedno s montažerom filma *Marinom Juranićem*. Kako je svako malo počinjala kiša, stalno su gledali u nebo i nadali se da ipak neće pljusak, no reakcije publike nisu im promaknule.

– Lijepo je vidjeti da publika prihvaća "Sonju i bika", da im je veseo i zabavan, da prihvaća film koji se smije svim svojim likovima – aktivistima za zaštitu životinja, vlasnicima bikova, vegetarijancima, pa i onima kojima je povrće samo nepotreban prilog uz meso, političarima, prodavateljima osiguranja, ma jednostavno svima – ali koji svoje likove voli i razumije i ni pošto ih ne ismijava.

Kako ste zadovoljni kritikama? Do čijeg vam je mišljenja više stalo?

– Jedan poznati suvremeni filozof u svojem je TV nastupu prije nekoliko godina rekao, otprilike, da voli kad su žene emancipirane i kada žele da im se pridržavaju vrata. Zgodna dosjetka, ali, zapravo, zašto bi jedno moralo isključivati drugo? Tako je nekako i s publikom i kritikom. Ono što me veseli kod "Sonje i bika" jest činjenica da je film dobro prihvatila i publika i velika većina kritike. Međutim, nekoliko najljepših rečenica pohvale dobila sam od jedne sarajevske producentice, koja mi je rekla da joj je žao što njezin pokojni otac nije vidio film. Jer, kad su se on i njezina majka svadali, često bi joj zapjevao gangu. Tako i Ante u filmu zapjeva *Sonji* ojkalicu ispod prozora. Ne mogu si pomoći, ali voljela bih da apsolutno svi hvale moj film, da mu se dive, da im je zabavan i stvarno ne volim kad netko ima neke primjedbe. To me baš razljuti. Jako. A kad se naljutim, onda sama sebi ubrzo postanem smiješna pa me ljutnja brzo prođe. Srećom, ovaj je put puno više onih koji hvale. Moram priznati da me je ipak začudilo da je negativnu kritiku objavila novinarka koja mi je na tom istom filmu i čestitala. Možda je to taj suptilni humor za kojim ona čezne. Ili će to ipak biti licemjerje. Inače, obuzdava sam se da ovo ne kažem. Što je u mojem slučaju očito uzaludan posao,

ipak sam ja osoba kratkog fitilja. No, eto, sad više nisam ljuta.

Jeste li iznenađeni podjelom "Zlatne Aрене"? Jeste li očekivali više kipiča i u važnijim kategorijama osim one za scenarij?

– Moje je pravilo da o nagradama unaprijed uopće ne razmišljam. Odlično je kada dođu, no nema veze ako ne dođu. Naravno da ih želim, ali ih ne očekujem. Ja sam nakon premijere u Puli otputovala na odmor koji mi je stvarno bio potreban i zapravo, kad sam doznala da sam dobila nagradu za scenarij, bio mi je problem kako uopće doći na dodjelu. Uglavnom, promijenila sam tri vlaka i jedan autobus i, da se malo našalim, kako sam teško snimila ovaj film, tako sam teško i došla po nagradu. Bilo je baš u stilu cijele ove priče oko "Sonje i bika". U svakom slučaju, jako mi je drago da sam dobila nagradu baš za scenarij. Naravno, to je i nagrada koscenarista *Elvisa Bošnjaka*. Jedna od rijetkih dobrih stvari u čekanju realizacije ovog filma bila je i ta da je *Elvis* došao u godinu kada može odglumiti glavnog negativca, lokalnog mesara. Stvarno je sjajan. I "Arene" koje je "Sonja i bik" dobila za kostimografiju i glazbu jako su mi drage. Kostimografiju je prvi put radila inače sjajna majstorica maske *Slavica Šnur* i stvarno je dobro pogodan svaki karakter, a glazbu su napisali moji već sada stalni suradnici *Stanko Kovačić* i *Ivanka Mazurkijević*, kojima se ovaj put priključio i *Damir Martinović Mrle*. Odlična im je glazba. Mislim da će pjesma "Crni bik, bijela jaja" biti zapamćena.

'Neki ljudi rade nepodnošljive filmove, popljuvane i od publike i od kritike, a stalno dobivaju novu šansu'

Na financiranje filma čekali ste nekih sedam godina. Zašto toliko dugo?

– Ja zapravo ne znam zašto sam toliko morala čekati. Možda je to ipak pitanje za nekog drugog. U jednom sam trenutku i odustala, ali taj mi se scenarij stalno nekako vraćao. Da ga nisam snimila, bila bi to nedovršena priča. Moja privatna, a ja ne volim nedovršene priče. Znam da će ovo zvučati otrcano, ali u mojem je slučaju stvarno istinito: meni je najveća nagrada da sam taj film uopće snimila. Sve ostalo – nagrade, prihvaćanje publike, dobre kritike – to je bonus.

Filmom ste izazvali omanje kontroverzije u vezi s bikijadama u Dalmatinskoj zagori, borbama bikova i njihovim izrabljivanjem. Tko vam je više prigovarao, aktivisti za prava životinja ili organizatori bikijada?

– Zapravo nam još nitko nije prigovarao. Ne znam kako će biti kad film krene u kina, ali u njemu su zastupljeni i jedni i drugi stavovi. Samo bih opet htjela naglasiti – ovo je komedija, a ne okrugli stol o borbama bikova. O svim temama možemo govoriti na ozbiljan i na komičan način. Mene zapravo jako nervira mrtvačka ozbiljnost koju vidim oko sebe. Recimo, ako je ojkalicica nematerijalna baština, zar ne može biti i dio komedije? Naravno da može.

Ispod površine romantične komedije pokazali ste sudar grada i sela. Namjerno ste htjeli dati društveni komentar? Koliko se vaš odnos prema 'seljačinama'

promijenio za vrijeme snimanja filma i nakon njega?

– Mislim da sam se u "Sonji i biku" više bavila predrasudama koje selo ima prema gradu i obrnuto. Tome se i smijemo u ovom filmu. Predrasudama, a ne ljudima. A za "seljačine" i tako ne trebate ići dalje od Zagreba. Ja sam dosta dokumentaraca snimala po selima, tako da stvarno dobro poznajem selo. Meni je inače često ta seoska, pa čak i "seljačka" izravnost ljekovita. Puno su mi gore užtogljene situacije, fini ljudi koji jedno misle, drugo govore, a treće rade.

U tom je sudaru selo, čini se, prošlo s manjim ozljedama, a znakovita je i rečenica iz filma: "Bez bogatih seljaka nema bogate države!"

– Ta rečenica, kao i mnoge druge, recimo one u Saboru, zapravo su rečenice koje sam stvarno čula. Izgovorili su ih stvarni ljudi. Ako vam se čini da je selo prošlo s manjim ozljedama, to je upravo zato što je moja perspektiva prvenstveno gradska, zato sam se i htjela jače nasmijati gradu u kojem i sama živim. Dakle, nasmijati se sebi koja često kupim preskupi tofu ili superzdravu organsku hranu. Koji put se onda osjećam kao da su mi narasle magareće uši.

Rogom u stražnjicu bockate i žute medije i institucije poput Sabora, čiji su zastupnici, po vama, veće seljačine od Ante.

– Scena izglasavanja u kojoj neki zastupnici ne znaju što treba pritisnuti da bi glasali zapravo je vrlo slična izglasavanju Zakona o golfu. "Sonja i bik" je komedija koja je uistinu smiješna danas i ovdje. Vjerojatno je činjenica što sam snimila puno dokumentaraca utjecala na to.

Juditu Franković angažirali ste u seriji "Kad zvoni". Jeste li odmah tu međusobno "kliknule", na prvu?

– Judita je na audiciju za "Kad zvoni?" došla kada je jedna glumica, tada studentica na Akademiji, odustala jer bi morala upisati pauzu da bi glumila u seriji. Sjećam se da sam zamolila *Leona Lučeva*, koji je u seriji glumio profesora, da bude na audiciji i prođe s njom nekoliko scena. Kad je Judita otišla, mi smo se samo pogledali. Jednostavno, pravi talent.

Goli glumac

– Red je da malo i te muškarce skidamo u filmovima – uz osmijeh nam je kazala *Vlatka Vorkapić*, koja je u ovom filmu razbila pojedine okove užtogljenosti, pa tako *Kristijan*, slikar u čijem stanu *Sonja* živi, defilira s "ponosom" pred kamerama, kao da je ispao iz modernog rom-coma "Preboljeti Sarah Marshall".

Jako me nervira mrtvačka ozbiljnost koju vidim oko sebe

priprema jesensku distribuciju potencijalnoga kinohita

Prate igreba

Prizor iz filma
'Sonja i bik'

«Ovaj je film komedija, a ne okrugli stol o borbama bikova»

» S kim bolje surađujete, sa ženama ili muškarcima?
– S iskrenim ljudima koji ne okolišaju, kojeg god spola bili.

» Prošle su godine na Puli dvije redateljice imale film, ove samo vi. Zašto manje žena staje iza kamere, ne samo u Hrvatskoj? Je li tu riječ o kakvoj spolnoj diskriminaciji?

– Spolna diskriminacija bila bi preteška riječ, ali o postojanju tzv. staklenog stropa pod kojim djeluju redateljice, ili su djelovale, već bi se moglo razgovarati. Uglavnom, ipak je malo čudno da godinama ni jedna žena nije debitirala, unatoč nagradama i pohvalama za kratke igrane i dokumentarne filmove. Ali, mislim da se sada situacija mijenja nabolje. Meni je svih ovih godina čekanja bilo najgluplje vidjeti kako neki ljudi rade nepodnošljive filmove, popljuvane i od publike i od kritike, a stalno dobivaju novu i opet novu šansu.

» Kad će "Sonja i bik" u redovnu kinodistribuciju?

– O točnom terminu još razgovaramo s našim distributerom koji nam stvarno želi osigurati dobar termin, ali bit će to ove jeseni.

» Hoćete li dovesti bika na svečanu premijeru?

– Ja, naravno, stalno nagovaram svog producenta. Stvarno nema smisla da glumac u naslovnoj ulozi ne prisustvuje premijeri.

» Potpisali ste ugovor u odricanju od honorara, no dobivate postotak od zarade filma. Dakle, znali ste unaprijed da imate hit u rukama?

– Potpisala sam da ću režijski honorar naplatiti tek od zarade, a takvu odluku za svoj honorar donio je i producent Ivan Maloča. Učinili smo to da bismo osigurali bolje uvjete za snimanje našeg filma. Uostalom, svi su suradnici pristali na manje honorare i zato im stvarno hvala. Hoće li mi se ta odluka i financijski isplatiti? Pa, bilo bi lijepo. Dakle, ljudi, navalite u kina!

» Može li "Sonja" potući "Laru" na box-officeu, ako već

Draži dokumentaraca

» Preferirate li dugometražni igrani film ili dokumentarce?

– Ja sam, kao i većina studenata, upisala Akademiju kako bih prvenstveno snimala igrane filmove. Ljubav prema dokumentarcima nije bila ljubav na prvi pogled, ali s vremenom sam stvarno počela uživati u dokumentarizmu. Postoje trenuci koje može pružiti samo dokumentarni film, a to je mogućnost da snimate kako se nečiji stvarni život pred vašom kamerom mijenja nabolje. Kao kad maleni, tužni dječak u Domu odluči da će sudjelovati u zajedničkom snimanju igranog filma koji su štice radili i počinje u tome uživati. Ili kad zlostavljana žena odluči da joj se ipak vidi lice u filmu i govori kako je zlostavljaču rekla: "Možeš sada raditi što god hoćeš, ali znaj da ti je ovo zadnji put." Ili kad Andreja u "Gabrielu", nakon niza promašenih veza, nađe ljubav svoga života i dozna da je trudna.

ne i "Muškarca bez brkova"? Koliku brojku očekujete?

– Očekujemo da se ponovno pojave preprodavači karata! Naravno, šalim se, no bilo bi to odlično. Želim dobru gledanost, ali procjene ne treba davati. Što bude, bit će.

» Može li "Sonja i bik" dobiti nastavak? Gdje vidite likove poslije odjavne špice?

– O nastavku je još rano govoriti. Ali Goran (Bogdan) i Judita su stvarno dobar filmski par, pa mislim da bi i priča o njihovoj daljnjoj vezi mogla biti vesela i zabavna, poput onih parova, a znam ih nekoliko, koji se stalno prepucavaju i usitno svadaju, na opće veselje svih oko njih. Mogla bi to biti i priča o njihovoj svadbi. Evo odmah jedna mala istinita zgodica, producent mi ju je ispričao. Uglavnom, na jednu svadbu došao je i čiča sa sela i konobar ga stalno pita: "Hoćete li, gospodine, predjelo, hoćete li, gospodine, juhu, može li malo vina, hoćete li salatu...?" Uglavnom, nakon niza konobarovih pitanja na koja je čovjek lijepo i pristojno odgovarao, to mu je dozlogrdilo i kaže on konobaru: "Ajde, bogati, daj mi što mi pripada i nemoj me više pitati!" I sad, stavi ti to u film i moja bi draga novinarka rekla: "Kako jeftino podlaženje publici!" A opet, tako istinito. I smiješno.